

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 6, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338.43(634.8+663.2/3)

*О. А. Авласенко,
ст. викладач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса*

ПРОБЛЕМАТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ВИНОГРАДУ БОЛГРАДСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПРОГНОЗИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*E. A. Avlasenko,
Lecturer, Department of Economics and International Economic Relations,
International Humanitarian University, s.Odessa*

PROBLEMS OF ECONOMIC EFFICIENCY OF GRAPE BELGOROD DISTRICT OF ODESSA REGION: FORECAST AND OPPORTUNITY

У статті розглядається сучасний стан виноградарсько-виноробного виробництва, яке гостро потребує систему державного регулювання, зовнішнього і внутрішньогосподарського механізму управління та ефективного формування ринкових законів.

The article discusses the current state of wine grapes in production, which is in dire need of the system of State regulation external and intra-farm management mechanism and effective mechanism of formation of market laws.

Ключові слова: виноградарсько-виноробне виробництва, ринок, економіка, держава, рентабельність.

Keywords: grapes-wine production, market, economy, State, rentability.

Постановка проблеми. Виноградарство та виноробство відноситься до бюджетообразующей галузю України, а також є ключовою галузю агропромислового комплексу. Формування і розвиток виноградарсько-виноробного виробництва повністю залежить від законодавчої бази та державного регулювання у нових економічних умовах ринку. Перехід економіки України до нових ринкових відносин вимагають від державної аграрної політики чітких стратегій та вирішень завдань в пошуку механізмів розвитку галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку та адаптації механізмів господарювання, перспективами стабілізації та розвитку промислового виноградарсько-виноробного підкомплексу України розглядалися такими ученими-економістами як Гаркуша О.М. [1], Боровик В.Н. [2], Матчиної І.Г. [6], Бузни А.М. [7]. Проте в цих роботах проблеми розвитку в сучасних умовах та формування зовнішніх і внутрішньогосподарських механізмів управління виноградарсько-виноробної галузі, а також адаптації підприємств до ринкового середовища розглядалися побічно.

Невирішеними проблемами. Сучасний стан виноградарсько-виноробного виробництва гостро потребує ефективного формування ринкових законів до розвитку ринкової рівноваги, оскільки державне регулювання у минулому полягала на основі прямого адміністративного управління. Державне регулювання здійснюється за допомогою спеціальних методів і форм регулятивно-управлінської діяльності. В цілому аграрна політика та виноградарсько-виноробна галузь вимагає ефективного функціонування в організаційній регламентації, організаційному нормуванні та у організаційно методичному інструктажі.

Ціль статті полягає у вивченні проблематики економічної ефективності виробництва винограду в Одеській області.

Вклад основного матеріалу. Виноградарсько-виноробне виробництво є специфічною галузю, особливості якої відноситься до основного виробничого потенціалу агропромислового виробництва. Обов'язковою умовою ефективного розвитку виноградарсько-виноробної галузі сприяє принцип локальної інтенсифікації, який стабілізує економічний механізм господарювання.

Інтенсифікація у нинішніх умовах розвитку економіки займає стратегічний напрям, оскільки при обмеженні фінансових ресурсів вона забезпечує збільшення кінцевих результатів у нинішніх економічних умовах.

Економічні ресурси – це основний елемент виробничого потенціалу виноградарсько-виноробного підприємства, що забезпечує процес виробництва. Структуру економічних ресурсів складають: матеріально-технічні, фінансові, трудові, інтелектуальні, підприємницькі та інформаційні ресурси [3].

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм розвитку виноградарства[4].

Дослідження виноградарсько-виноробного виробництва потребує аналізу та ефективності функціонування, а також у впровадженні раціонального управління та державного регулювання (рис 1).

Головним завданням держави для ефективного функціонування виноградарсько-виноробної галузі є необхідністю в нових економічних стосунках, також побудови нових етапів соціально-орієнтованих механізмів формування внутрішнього і зовнішнього аграрного ринку. Перехід до ринкових стосунків передбачає зміни процесів форм власності та механізмів господарювання. Ефективний розвиток економіки потребує державного втручання і більш вдосконалених механізмів господарювання.

Крюкова І.О. вважає, що організаційно-економічний механізм розвитку аграрних формувань в ринкових умовах є комплекс організаційних заходів в які входять (правові, економічні, технічні та соціальні), а також заходи економічного зростання зовнішньої та внутрішньої дії, які вважає в процесі взаємодії та взаємозв'язку формувати та здійснювати корисний вплив на економічний інтерес суб'єктів господарської діяльності з метою підвищення механізму формування ефективного агропромислового виробництва [5].

Таблиця 1.
Економічна ефективність виробництва винограду в ДПДГ ім. Суворова Болградського району Одеської області

Показники	Роки			2011 р. до 2009 р.	
	2009	2010	2011	+, -	%
Зібрана площа багаторічних насаджень під виноград, га	411,0	428,0	570,0	159,0	138,7
Урожайність, ц га	64,4	58,6	74,5	10,1	115,7
Вироблено продукції винограду, ц на 1 працівника	176,4	167,3	212,3	35,9	120,4
Витрати праці на 1 ц продукції, люд.-год.	8,1	8,5	6,9	- 1,2	85,2
Виробнича собівартість продукції, тис. грн.	6465,0	6983,0	11396,0	5231,0	184,8
Реалізовано, ц	31269,0	26421,0	42451,0	11182,0	135,8
Чистий дохід (виручка), тис. грн.	5082,0	7612,0	12818,0	7736,0	> в 2 рази
Рівень товарності, %	100,0	100,0	100,0	0,0	X
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	5994,0	7208,0	12327,0	6333,0	> в 2 рази
Середня ціна реалізації 1 ц продукції, грн.	162,5	288,1	302,0	139,5	185,8
Прибуток (+), збиток (-), тис. грн.	- 912,0	404,0	491,0	-	X
Рівень рентабельності, збитковості %	- 15,22	5,61	3,98	-	X

Джерело: Статистичний збірник, 2011 р.

Аналізуючи наведені дані можна зробити висновок у зниженні економічної ефективності даного виробництва, собівартість винограду зросла в 2 рази, або на 6333 тис. грн., у зв'язку з тим зросла середня ціна продукції на 85,8 %, але рівень рентабельності у 2011 становив 3,98 %, що показує повністю відшкодовані витрати

виробництва на реалізовану продукцію.

Виноградарсько-виноробне виробництво за своїми показниками відноситься до найбільш високовитратної галузі сільського господарства. Економічна ефективність виноградарсько-виноробного виробництва залежить від рівня рентабельності, що можливо лише за рахунок інвестиційних засобів. Для ефективної оцінки виробництва необхідно забезпечити правильну взаємодію механізмів, які об'єктивно відображують систему та її рівні рентабельності.

Таблиця 2.
Економічна ефективність виробництва винограду на перспективу

Показники	2011 рік	Оптимальний план на 2015 рік	2015 р. до 2011 р., %	
			+/-	%
Площа збирання, га	570,0	593,0	23,0	104,0
Урожайність, ц/га	74,5	81,3	68,0	109,1
Виробництво продукції, ц	42451,0	48200,0	5749,0	113,5
Реалізація продукції, ц	42451,0	48200,0	5749,0	113,5
Рівень товарності, %	100,0	100,0	-	100,0
Собівартість 1 ц, грн.	290,4	267,6	-22,8	92,1
Ціна реалізації 1 ц, грн.	302,0	305,3	3,3	101,1
Прибуток на 1 ц, грн.	11,6	37,7	26,1	> 3 рази
Рівень рентабельності, %	3,98	14,09	10,1	-

Джерело: Статистичний збірник, 2011 р.

Проаналізувавши таблицю 2 можна передбачити, що в даному виробництві економічна ефективність покращає, площі збору збільшаться на 23 га або на 4%, що у свою чергу збільшить валовий збір винограду на 13,5%, що можливо лише за рахунок збільшення урожаю на 9,1%.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Для розвитку та удосконалення шляху розвитку виноградарсько-виноробного виробництва, необхідні наступні впровадження для ефективного функціонування:

- сукупності чинників та принципів організації ефективного функціонування виноградарства;
- комплексні підходи до планування розвитку галузі та впровадження нових механізмів управління;
- аналіз сучасного стану, динаміки та тенденцій розвитку галузі;
- державне регулювання та розробка спеціальних методів і форм на основі використання інтенсивних технологій та інновацій;
- поліпшення фінансування та досягнення беззбиткового виробництва.

Література.

1. Гаркуша О. М. Формування ефективного виноградарсько-виноробного підкомплексу АПК України / О. М. Гаркуша // Миколаїв: МДДА, 2001. - С. 189-212
2. Боровик В.Н. Основной путь выхода из кризиса промышленного виноградарства и виноделия России / В.Н. Боровик // Виноград и вино России. – 2001. – № 2. – С. 14-15.
3. Черемисина С.Г. Развитие виноградо-винодельческого производства Крыма / С.Г. Черемисина: [Монография] / К.: ННЦ ИАЭ, 2006. – С. 58.
4. Новікова Т.М. Теоретичні засади організації та ефективного розвитку садівницьких та виноградарських підприємств: наукові праці Південного філіалу Національного університету біоресурсів і природокористування «Кримський агротехнологічний університет» / Т.М. Новікова – вип. 121. – Сімферополь, 2009. – С.161-165.
5. Крюкова І.О. Організаційно-економічний механізм розвитку аграрних формувань / І.О. Крюкова // Аграрний вісник Причорномор'я. – Одеса: ОДАУ, 2010. – Вип. 53. – С. 126-131.
6. Матчина І. Г. Економіка виноделия / І. Г. Матчина, А. Н. Бузни – Сімферополь: «Таврида», 2003. – 256с.
7. Агробізнес: проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку: [Коллективна монографія] / За заг. ред. Жуйкова Г.Є., Сухий Я.В., Ніценко В.С. – Книга 2. – Одеса: ТОВ «Лерадрук», 2012. – 656 с.

References.

1. Garkusha O. M. Formuvannya efektyvnogo vinogradars'ko-vinorobnogo pidkompleksu APK Ukraini / O. M. Garkusha // Mikolaiv: MDDA, 2001. - S. 189-212
2. Borovik V.N. Osnovnoi put' vuyoda iz krizisa promyshlennogo vinogradarstva i vinodeliya Rossii / V.N. Borovik // Vinograd i vino Rossii. – 2001. – № 2. – S. 14-15.
3. SCheremisina S.G. Razvitie vinogradno-vinodel' cheskogo proizvodstva Kryma / S.G. SCheremisina: [Monografiya] / K.: NNC IAE, 2006. – S. 58.
4. Novikova T.M. Teoretichni zasadi organizacii ta efektyvnogo rozvitku sadivnic'kix ta vinogradars'kix pidpriemstv: naukovii praci Pivdenного filialu Nacional'nogo universitetu bioresursiv i prirodokoristuvannya «Krim'skii agrotehnologichnii universitet» / T.M. Novikova – vip. 121. – Simferopol', 2009. – S.161-165.
5. Kryukova I.O. Organizaciino-ekonomichnii mexanizm rozvitku agrarnix formuvan' / I.O. Kryukova // Agrarnii visnik Prichornomor'ya. – Odessa: ODAU, 2010. – Vip. 53. – S. 126-131.
6. Matchina I. G. Ekonomika vinodeliya / I. G. Matchina, A. N. Buzni – Simferopol': «Tavrida», 2003. – 256s.
7. Agrobiznes: problemi, suchasni stan ta perspektivi rozvitku: [Kolektivna monografiya] / Za zag. red. ZHukova G.E., Suxii YA.V., Nicenko V.S. – Kniga 2. – Odessa: TOV «Leradruck», 2012. – 656 s.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2013 р.